

1. Velg størrelse/tykkelse
2. Grunnarbeid
3. Få oversikt over hellene
4. Forming /tilpasning
5. Legging

DETTE TRENGER DU:

[Bruddskifer](#) →

- Sand
- Kulehammer, skiferkniv/meisel
- Gummiklubbe (eventuelt - kroppsvekt kan benyttes)
- Lang vater

1. Velg størrelse/tykkelse

Bruddskifer er en skiferhelle med uregelmessig form og naturlig overflate og kanter. De blir sortert i ulike størrelser, fra små til ekstra store, og i ulike tykkelser, fra tynne heller til å lime på en vegg til heller du fint kan ha i oppkjørselen din og kjøre bil på.

Til gangarealer som i en hage, terrasse eller sti er det tilstrekkelig med tykkelse 2 – 3 cm. Dersom du skal kjøre bil på skiferhellene må tykkelsen være på 4- 6 cm.

Bruk tabellen som en rettesnor:

Størrelse/mm	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40
Sand	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Lim	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Belting	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

✓ BESTIKKET • BELTET x UEGNET

Værbered at tykkelsesbegrensningene varierer 10 mm ved belting. Tykkelse under 40 mm anbefales kun til belting på vegger.

Du kan også sjekke ut en egen film om hvordan velge størrelse og tykkelse på bruddskifer for flere detaljer/mer info.

Når det gjelder mengde så kommer det an på ønsket uttrykk, det vil si grad av bearbeiding. Mye forming/tilpasning av hellene for å oppnå et strammere uttrykk med smale fuger gir mer avkapp enn et ved lav grad av forming for et rustikt uttrykk med større fuger. Sjekk vår film som viser hvordan en oppnår ulike visuelle uttrykk med bruddskifer og filmen om mengdeberegning

2. Grunnarbeid

Hvor godt det ferdige resultatet blir, avhenger mye av grunnarbeidet på plassen. Dette bør derfor vies god oppmerksomhet.

Sørg for god drenering ved å unngå hulrom og ujevnheter og sørg for fall slik at vann renner vekk og ikke blir stående i eller på ferdig dekke.

Prøv å få underlaget så plant og stabilt som mulig. Komprimer godt og sørg for at du har full kontakt mellom helle og underlaget.

Legg ut et lag med sand eller subbus, ca 5 cm tykt. Om du ikke ønsker gress mellom hellene (eller ugress!) kan du legge en fiberduk under det øverste sandlaget.

Selv om skiferen rent teknisk er noe av det mest slitesterke som finnes, vil den som alle andre materialer påvirkes av tilført vann som igjen drar med seg smuss og skitt fra overflaten så vel som underlaget.

3. Få oversikt over hellene

Tøm pallen først og spre hellene utover på et område sånn at du får oversikt.

Planlegg så at du får utnyttet tykkelsen på hellene i forhold til fallet der de skal legges: Bruk de tykkeste hellene på det laveste punktet så at du slipper å bygge opp hella så mye med sand.

Finn de hellene som passer best mulig sammen før du begynner tilpasningen.

4. Forming /tilpasning

Bruddskifer kan formes med mange metoder. Generelt anbefaler vi å ikke bruke vinkelsliper, men heller noen av disse enkle og manuelle metodene under som gir et penere resultat

og hvor du slipper støv og støy.

Metode 1: Kulehammer og meisel/skiferkniv

Metode 2: Klipp med skifersaks

Metode 3: Hugging (riss og knekk)

Metode 4: Vinkelsliper

Se her for 4 tips/regler for et penest mulig resultat ved forming av bruddskifer.

5. Legging

1 – Få oversikt

Legg ut eller sett fram alle hellene. Bruk tid på å finne heller som nesten passer sammen allerede.

2 – Valg av helle

Begynn med leggingen i et hjørne, beveg deg så i vifteform ut fra hjørnet. Legg heller som allerede har rett kant innerst mot veggen eller mot naturlige avslutninger. Legg hellene med minst 1 cm fall per meter, vekk fra husveggen. Bruk vater og en lang treplanke for å rette av sandlaget for å oppnå riktig fall.

Finn en ny helle som passer best mulig og legg den oppå eller inntil «nabohellene» som allerede er tilpasset, se til at den så vidt dekker den åpningen du skal fylle. Merk av med kritt slik at du vet hvor mye du skal hugge av. Ta vekk hellen igjen. Nå begynner slaget!

3 – Tilpass hellen

Det er viktig at skiferhellen ligger stabilt og flatt når du banker på den. Bruk kula på kulehammeren direkte mot steinen. Når du hugger skifer er det vekten og farten av kulehammeren som gjelder. Ikke slå med knusende kraft rett ned, men på skrå, og med snert som om du spiller tennis eller kaster med fiskestang. Slik belaster du nesten bare den delen av skiferhellen som du hugger vekk.

Ikke slå av mer enn to–tre cm av gangen og jobb deg gradvis innover på hella. Når du er ca 1 cm fra krittmerket starter finhoggingen med settmeiselen/skiferkniven. Start finhoggingen lengst vekk fra deg og rygg bakover mens du hogger. Meiselen/skiferkniven skal holdes lett på skrå mot skiferhellen.

Slå med høy hastighet og snert. Du blir trygg etter hvert.

4 – Legg på plass

Når tilpassingen er ferdig, rugges hellen på plass igjen. Gjør eventuelle små justeringer/tilpassinger av formen mens den ligger på plassen sin.

Løft opp hellen fra den ene siden og juster sanden under til den ikke vipper, og ligger i riktig høyde i forhold til de tidligere lagte hellene. Bank den på plass med en gummiklubbe eller lignende. Sjekk høyde og fall for siste gang, før du begynner på neste helle.

5 – Avstand mellom hellene

Avstand (fugebredde) er avhengig av det ønskede uttrykk. Jo strengere krav du stiller til en så smal fuge som mulig, dess mer hugging og mer svinn blir det. Husk uansett å ta vare på de avhogde skiferrestene – de er både vakre og praktiske som feks skiferbark!

Sjekk vår film som gir deg 5 ulike forslag til hva du kan fylle fugene med!